

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

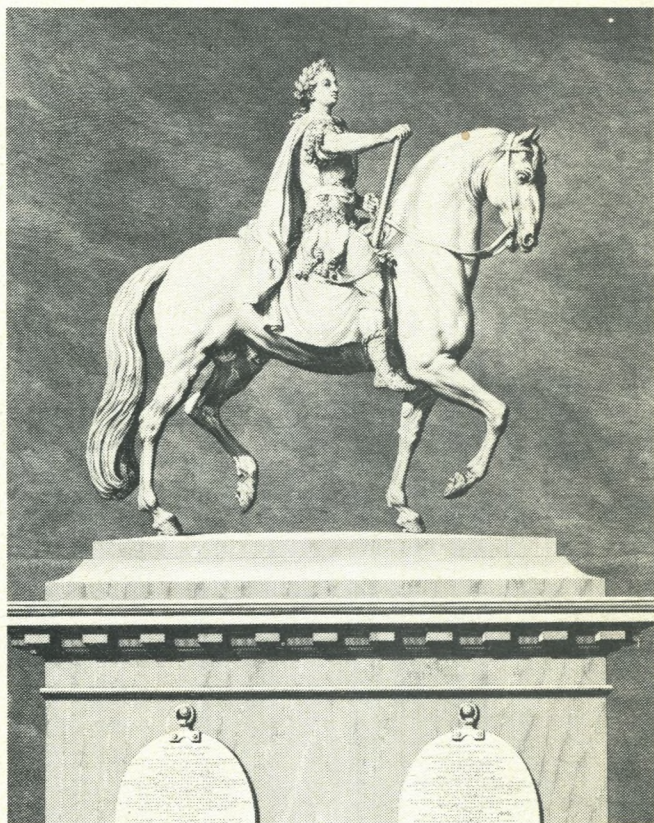
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 71 . Nr. 2

Februar
1986

Frederik V's rytterstatue på Amalienborg

Læs Curt von Jessens spændende beretning om undersøgelsen. side 18.

Frederik V's rytterstatue på Amalienborg

For ca. 6 år siden blev Frederik V's rytterstatue undersøgt indvendigt med henblik på at konstatere bevaringstilstanden, og arkitekt Curt von Jessen (S 46) var en tur nede i statuens indre, og denne meget spændende oplevelse skildrer han her efter opfordringer af Red.

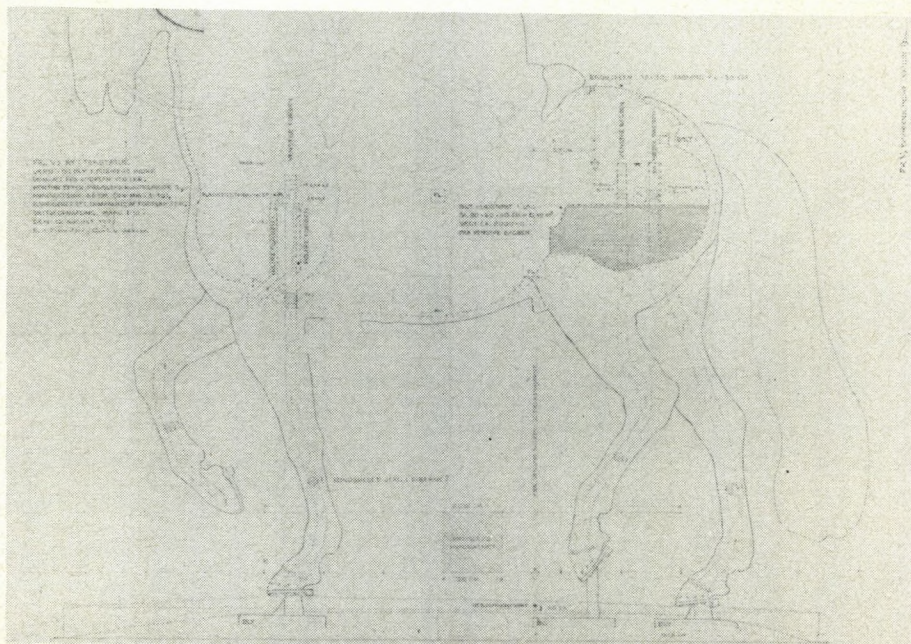
Frederik V's rytterstatue på Amalienborg slotsplads hører til blandt 1700-tallets smukkeste frembringelser. Højt over pladsen på en piedestal af Carrara marmor i dorisk orden ser vi den lysende grønne bronzefigur af kongen i romersk dragt, den ene hånd om tømme, i den anden sceptret, ridende på sin hingst, der i et øjebliksbillede står frem i »høj, stærkt afkortet travbevægelse, den såkaldte pasage«.

Sceneriet er kendt af enhver, og man bør ikke snyde sig for oplevelsen igen og igen. Og monumentets 22 årige tilblivelseshistorie ml. 1752 og 1774 er godt belyst gennem arkivalier og trykte kilder.

Tavlerne fortæller at monumentet er rejst for Frederik V af Selskabet for den asiatiske Handel i 1771 og det begrundes nærmere i de fire medailloner: Fordi freden styrkedes, fordi handelens tryghed genoprettedes, fordi landets hovedstad udvidedes ved nye bydele, og fordi studiet af græsk og italiensk kunst grundlagdes ved et nyt Akademi, og Sorø Akademi genoprettedes, og lærde skoler stiftedes i Bergen og Nidaros. Indgraveret i sålerne på kongens sandaler læser man, at P. Gor støbte figuren i 1768 og J. Saly afsluttede ciseleringen i 1770 – Jacques-Francois-Joseph Saly, statuens skaber og Kunstakademiets første direktør.

De mere end 200 år der er forløbet er ikke gået sporeløst hen over figur og piedestal. På fotografi fra 1860'erne kan man se at rytter og hest endnu knapt 100 år efter færdiggørelsen står i sin mørkebrune bronze.

Omkring 1900 dukker de første lyse spor op – af ir. Siden tager de til, men ved

indpakningen i 1940 er den brune bronze endnu dominerende. Efter sikringens fjernelse i 1945 og frem til i dag er irringen taget til i den grad at al bronze over piedestalsens gesims nu er dækket af grønt. Kobbersaltene er løbet ind i piedestals kerne og ud gennem fugerne som grønne akvarelagtige farvespor ned over de engang gråhvide sten og udover de brede trin. Et tæt net af revner ligger over alle flader og en sort cruste af støv og snavs og udfældede salte har fæstnet sig på store dele af de brudte blokke. Det er dog alt sammen træk der fortæller om ægthed og høj alder og forsikrer den betragtede om, at det der ses, virkelig er det originale stof, de oprindeligt tilhugne marmorblokke med de oprindeligt formede profiler og den oprindelige i cire-perdue teknik »d'un seul jet«, støbte bronzefigur. Ensemble taler til os gennem det historiske vidnesbyrd.

Mindre udskiftninger af sten har dog fundet sted, fyringer er indsat hvor dele af stenene har været for nedbrudte, og for et halvt århundrede siden er der udlagt et blytæppe mellem figur og piedestal for at hemme indtrængningen af vand i piedestals kerne. For imidlertid at få et nøjere kendskab til bevaringstilstanden herunder oplysning om figurens forandring i de tre punkter som holder den fast blev der nedsat en undersøgelses- og arbejdsgruppe, som i 1981 afgav sin rapport. Det vil føre for vidt at gå ind i rapportens mange enkeltheder. Men i store træk konkluderes at piedestalen er i en meget dårlig bevaringstilstand, figuren er korroderet i overfladerne, men dog stabil og tæringen af de synlige 3 ankre er minimal. Den samlede vægt af figur, piedestal og det underjordiske stenfundament er skønnet til ca. 1000t, men den rigelige pælefundering, som kendes fra samtidens tegninger, findes at være intakt. Sætninger kan ikke registreres, til trods for at både palæer og figur står langt uden for den oprindelige kystlinie. Figuren der skønnes at veje ca. 22t – uens fordelt på 3 understøtninger balancerer om et lodret plan der kan

oprettes gennem venstre forben og højre bagben og spørgsmålet måtte derfor være, om der var træk eller tryk i det venstre bagben. Umiddelbart kan det dog iagttages af kongens drejning til højre afbalanceres af henstens tunge hale i et sving til venstre. Spørgsmålet blev endelig afgjort under et besøg i figurens indre, hvortil der blev åbnet adgang via et indgangshul på stykket mellem kongens ryg og hestens hale. Hullet var en teknisk indretning, som efter støbningen blev brugt til at fjerne formens kernemasse af ler og tegl af det nu overflødige indre jernskelet. Det blev lukket i 1770 af en bronzelem, der følger figurens bløde form.

I hestens indre

»Nedstigningen i hestens bug var en utrolig og forunderlig oplevelse. I skæret af den medbragte lampe åbenbarede der sig et grottelandskab af en overraskende farverigdom. I bunden stod en sø, og de knortede overflader hvor der voksede hvide og gule saltkrystaller, dannede hvælv og sidegrotter, der efterhånden kunne erkendes som statuen på vrangen. Man kunne se helt op i kongens hule figur og det indre af hestens hovede, og på siderne ind i de kongelige ben. Det højre var fyldt med klart vand. Fra de tre hesteben, som berørte piedestalen, rejste der sig rustrode firkantede jernstænger og fra det løftede højre forben et tvedelt spinklere jern. Nederste del af jernet på venstre bagben var dækket af grå blymasser, men de andre jern var udspaltet af rust foruden, hvor de havde vokset i vand. Bronzen viste sig i turkis med grønt og blå, men var for en stor del dækket af støbekernens rester, som var en blanding af lysegråt og murstensrødt i flere nuancer, isprængt dele af rustne småjern. En stor jernskruer befæstede halen indvendigt. I bund og sider fandt man de 11 overskårne firkantede jernstænger, som kan henføres til tre store lodrette stivere og fire vandrette, der er gået gennem hesten –«

Blystøbningen over venstre bagben, ca. 2t der sås at være udført lagvis efter figu-

rens færdiggørelse måtte være det af Saly omtalte bly, der sikrede at der var »tryk« i venstre bagben, eller udtrykt i datidens sprog: »lagt i den kongelige Statue – til at give statuen det fornødne Equilibre«.

Ubekvemt er der vel plads til en 4-5 personer og således indespærret i hestens indre måtte jeg uvilkårligt tænke på forholdene, som de har været engang i det indre af den trojanske hest.

Efter rapportens indhold må en istandsættelse på et eller andet tidspunkt trænge sig på. Her må det efter min opfattelse være vigtigt at bevare sliddet – fordi sliddet er smukt – og bevare de originale sten så langt som det overhovedet er muligt. Restaurere delene, sætte dem sammen

igen, indmure dem i kendte og pålidelige materialer og udlufte kernen som det nu er brugeligt. Det er selvsagt en kompliceret og langvarig opgave som ikke leverer plads for kvikke og profitable løsninger.

Forhåbentlig vil det lykkes.

Curt v. Jessen

Cit. fra Hjalmar Friis: Rytterstatuen af Frederik V på Amalienborg.

Cit. fra Emma Salling: Om hesten på Amalienborg.

Cit. fra Svend Albinus: Rytterstatuen på Amalienborg Plads. – Rapport 1978-80.

Se også

John Erichsen og Emma Salling:

Fyrste og Hest, rytterstatuen på Amalienborg. Udstillingskatalog. København By-museum, 1976.

Ole Warthoe-Hansen (S 1934), 1915-1985

Fra: Fortid og Nutid (1985), s. 243-44

Der blev så underligt stille, da meddelelsen kom. Det var så uvirkeligt, du havde jo selv for blot få dage siden, som så mange gange tidligere – lige haft en lang samtale med Warthoe i telefonen. Man sad tilbage og kunne ikke lade være med at tænke på det i perioder meget intense samarbejde med Warthoe. – Nu skulle telefonen altså ikke længere melde – på næsten alle tider af døgnet – det er Warthoe.

Ole Warthoe-Hansen var en særlig personlighed i det lokalhistoriske arbejde. Han var vokset op på landet i Bromme ved Sorø. Siden blev han student, løjtnant og endelig lærer fra Vordingborg Seminarium i 1946. Så kom han til Randers efter at have fået en stilling ved det kommunale skolevæsen. Han meldte sig straks ind i Randers Amts Historiske Samfund, hvor han naturligt kom til at præge arbejdet i næsten 40 år.

Han fik hurtigt sæde i bestyrelsen og fra 1953 i årbogens redaktionsudvalg, hvor han helt frem til 1974 havde et afgørende ansvar for indhold og form.

Det var mange mennesker, Warthoe

traf: Provster, præster, godsejere, storbønder og byfolk, og alle havde de deres særlige opfattelse af årbogens funktion og dermed indhold. Det var svært for disse folk at lade sig overbevise af en lærer, der end ikke tiltalte dem i tredje person. Warthoe har adskillige gange fortalt om disse brydsomme år. Han havde en særlig evne til at fastholde træffende karakteristikker og ordskifter.

Det lykkedes imidlertid langsomt Warthoe at ændre årbogens profil og stof sammensætning og skabe større tilslutning om arbejdet, ikke mindst blandt byens borgere.

I 1965 blev han formand for Historisk Samfund, en post han beklædte til 1973. Nu skulle der tages nye initiativer. Et af dem blev 1973 forsøget med Randersbogen. I en kombination af kalender – aktuelle artikler og pressefotos skulle livets gang i byen fastholdes. 4 årgange blev det desværre kun til på trods af en enorm indsats fra Warthoes side. Det var svært at få økonomien til at hænge sammen. Warthoe havde forsøgt alt. Opsøgt sine mange kontakter – også i de store virksomhedskontorer – og selv om det gav kontante

tilskud og annonceindtægter, oversteg det hans kræfter, og med dyb sorg, måtte han opgive bogen. Han sagde selv på sin ligefremme måde: »Randers er ikke en by, hvor det er let at sælge bøger«.

Han gav dog ikke op. Han svømmede nærmest over med ideer. Nogle kunne han vel nok selv se ikke var realisable, mens venner og kolleger i andre situationer måtte tvinge ham tilbage til virkelighedens verden.

Warthoes store historiske indsats var studiet af håndværkets udvikling. I to binds værket »Randers Håndværkerlav« fra 1970 fremlagde han meget nyt, og undersøgelsen var i høj grad præget af hans glæde ved at arbejde med laugsprotokoller og museumsgenstande. Arbejdet fortsatte med den lille bog om Randers bagerlaug fra 1976, ligesom hans sidste trykte arbejde også var et resultat af hans store interesse for håndværket. Det var »Snedkerens behøvling«, der netop er bragt i Den gamle Bys årbog 1984.

Ved siden af laugsbogen står »Søkbustaden Randers« fra 1980. Vi, der arbejdede sammen ham på denne bog, ved, med hvilken begejstring han gik til sagen. Tekst, illustrationer, lay-out = alt skulle være så godt som muligt. Og da bogen så kom, gik Warthoe stolt og glad rundt med den, som var det hans spædbarn. Han følte, at han skyldte sin by denne bog, og det var vel nok forklaringen på, at han lagde en så enorm arbejdsindsats i at fremdrage hidtil ubenyttede kilder fra de store statslige arkiver. Hans by skulle have det bedste, den skulle lære at forstå sin fortid.

Warthoe havde kontakt med hele den historiske verden. Det var netop hans opfattelse, at i samarbejdet mellem amatører og faghistorikeren, kunne lokalhistorien opnå det bedste resultat. Han så da også tidligt, at det lokalhistoriske arbejde var i opbrud. Professionaliseringen af først museumsverdenen og siden også af de lokalhistoriske arkiver kunne blive en trussel mod det folkelige historiske arbejde. Han anså på den anden side også de lokalhistoriske foreninger som så rodfæs-

tede, at de kunne og ville være en garant for den folkelige bredde. Som formand for S sammenslutningen af Lokalhistoriske Foreninger 1970-82, fik han netop mulighed for at udbygge sine mange kontakter til fordel for det brede historiske arbejde.

Ved siden af sit historiske organisationsarbejde var Warthoe i 1950'erne stærkt engageret i Randers Museums historiske afdeling. Han var sekretær for bestyrelsen, og deltog med iver i indsamlingsarbejdet, udgravninger og meget mere. Fra 1953 er museets årsberetninger netop lavet af Warthoe, og her peger han allerede på de perspektiver, der kunne ligge i et byhistorisk arkiv.

Warthoes sidste store projekt var da netop også inspireret af arbejdet med museets samlinger. Det var her han havde fået vakt sin interesse for uroernes historie, og til det sidste arbejdede han med en samlet fremstilling af dette kulturhistoriske stof.

Ole Warthoe-Hansen var en mand, der var fyldt med ideer, smittende og inspirerende. Han levede og åndede for lokalhistorien, og han kunne fortælle om sit lange virke og dermed gøre historien om lokalhistorien i Randers levende. Warthoe havde nemlig en markant opfattelse af den folkelige lokalhistories fortællende betydning.

Henrik Fode

Soranerbiografier 1584-1960

4 bind indbundet 600,00 kr.

Send check til kassereren, portofrit.

1584-1737 175,00 kr.

1747-1800 75,00 kr.

1822-1900 200,00 kr.

1901-1960 150,00 kr.

1901-1960 fås også i tiårs-hefter
å 25,00 kr.

Et skatkammer af oplysninger – Et enestående værk.

Derovrefra

Soransk Samfunds tidligere formand, overlæge Palle Taarnhøj (S 37), har grebet pennen på opfordring og beretter her om sine oplevelser i USA:

Når Soraner-bladets elskværdige redaktør sender følgende note: »Skriver du ikke snart et rejsebrev? Et par billeder med er ikke nogen skade til«, så må det for en gammel soraner nærmest opfattes som en ordre, og den skynder jeg mig at efterkomme.

Da jeg for nogle år siden måtte fratræde stillingen som overlæge på amtspsygehuset i Glostrup, spurgte amtsborgmesteren, om jeg så ville nyde mit otium på Mallorca, mens min sekretær derimod sagde straks: »Så tager du vel til Amerika!« Hun sagde det i omtrent det samme tonefald, som min kone anvender, når hun siger: »Du går vel til bageren?«. Da jeg trods mine 65 år stadig anser mig selv for et ungt menneske, der ikke kunne tænke sig at sidde og døse i palmernes skygge på Mallorca, syntes jeg, at sekretærens synspunkt tiltalte mig mest, og jeg planlagde derfor at fortsætte min lægegerning i USA i ca. 5 år, for derefter forhåbentlig at blive pensionist.

Nu skal det straks siges, at det er betydeligt lettere sagt end gjort at tage til USA og arbejde. En række brikker skal først falde på plads, og for de fleste, der forsøger, vil det i dag være umuligt.

1) Man skal have nogen i USA til at garantere for, at man ikke kommer til at ligge det amerikanske samfund til byrde, man skal altså have en såkaldt *sponsor*.

2) Man skal på forhånd have løfte om et *job* med tilstrækkelig stor indtægt.

3) Hvis ens arbejde kræver en autorisation f.eks. læge, skal man have *license*, d.v.s. have bestået den amerikanske lægeeksamen, som er noget andet end den lille prøve (National Board of Medical Examiners Examination), som mange yngre læger har taget i den sidste snes år, denne prøve er nærmest en sprogsprøve, og den giver kun adgang til at komme herover til

Familien vinker farvel til bedstefar (i forreste vindue), ved afrejsen fra Kastrup.

videre-uddannelse, ikke til selvstændig lægegerning.

Endelig skal man have:

4) Et *immigrantvisum*. Kun en række heldige omstændigheder gjorde det muligt for mig at leve op til disse krav.

Sponsor og arbejdsmulighed

For 30 år siden immigrerede jeg for første gang til USA efter en indbydelse fra et af landets ledende sygehuse, Cleveland Clinic. Det var på et tidspunkt, da det ikke var så vanskeligt at flytte til USA, som det er i dag. Jeg immigrerede med kone og børn, mens jeg denne gang er her alene. Fra 1955-60 praktiserede jeg på Cleveland Clinic, og så fik jeg noget uventet, overlægestillingen på den neurokirurgiske afdeling på det nybyggede amtspsygehus i Glostrup.

Da jeg så efter nogle og tyve år i Glostrup skulle gå af som overlæge der, skete

det hverken værre eller bedre, end at jeg tilfældigt på Honolulu mødte en af mine tidligere reservelæger fra Cleveland Clinic ved et neurokirurgisk lægemøde. Han havde nu en stor praksis i Cleveland, og han spurgte mig, om jeg ikke havde lyst til at komme til USA og arbejde sammen med ham, og sådan fik jeg både et job og en sponsor!

Medical license

Da jeg for 30 år siden immigrerede til USA, måtte jeg naturligvis tage den amerikanske lægevidenskabelige embedseksamen og opnåede derved en license eller lægeautorisation, men i USA skal en sådan license imidlertid fornyes hvert eller hvert andet år, formedelst efterhånden 100\$ pr. gang. Selvom jeg, da jeg kom tilbage til Danmark, aldrig havde forestillet mig nogensinde at komme til at praktisere i USA igen, havde jeg heldigvis af en eller anden grund regelmæssigt fornyet min license ved at indsende regelmæssige ansøgninger, ledsaget af det til enhver tid krævede dollarbeløb, så jeg havde min license i behold!

Visum – or:

Where there is a will, there's a way!

For overhovedet legalt at komme ind i USA skal man have et visum, hvoraf der findes flere slags: Besøgsvisum, studievismum og immigrantvisum. Besøgsvisum er let at få, hvis man ikke er kommunist eller på en eller anden måde har forbrudt sig. Hvor hurtigt et sådant visum kan fås, blev jeg klar over for 6-7 år siden. Jeg havde bragt min viv til Kastrup lufthavn, fordi hun skulle besøge familie i USA. 50 minutter før flyets afgang stod vi ved indskrivningsskranken, hvor skrankemanden, der undersøgte passet, pludselig sagde: »Hvor er Deres visum?« – »Visum«, sagde min kone og så lidt mindre begavet ud end sædvanligt, det vidste hun da virkelig ikke. »Jamen, så kan De ikke komme med flyet! Jamen, det skulle hun, for de ventede hende til middag derovre. Men ikke engang dette argument gjorde noget

indtryk på skrankepaven, der heldigvis for ham var sikret bag en bred skranke! »Så kører vi ud og får et visum«, sagde min kone.

Både skrankemanden og jeg så lige fårede ud ved dette overraskende forslag i betragtning af, at den amerikanske ambassade ligger i den modsatte ende af København, og vejen går gennem den mest trafikerede del af byen. Desuden vidste jeg fra tidligere, at i samme ambassade venters man sammen med mindst 50 andre i flere timer og får tiden til at gå med at udfylde en masse skemaer, omgivet af bevåbnede vagter fra militærpolitiet, for til sidst at få at vide, at man kan komme igen dagen efter og få en endelig afgørelse.

Skrankemanden rystede på hovedet og vendte sig til den næste passager, og jeg forsøgte at forklare min kone, at det var komplet umuligt at få et visum på ambassaden og nå tilbage til flyet på 3 kvarter. Men sådanne tåbelige argumenter bider ikke på min kone, og da ingen – heller ikke jeg – kan modstå den kvindelige overmagt, gav jeg op og startede bilen, velvidende at flyet ville være lettet, inden vi nåede Rådhuspladsen. Det er med dyb skyldfølelse, at jeg i dag må bekende, at jeg har forsynet mig mod de fleste trafikregler på den tur gennem København, men vi nåede ambassaden, hvor jeg måtte dobbeltparkere og flytte bilen, hver gang politiet kom forbi, mens min kone bestormede ambassaden. Hvad der skete derinde de næste 10-20 minutter, er mig stadig en gåde, jeg så ingen døde eller sårede blive bragt ud, men min kone kom ud med et visum i hånden, og vi startede lavflyvningen tilbage til Kastrup og nåede dertil knapt 5 minutter før flyets afgang. Det stod ved yderste finger ca. 2 km. ude. Vi spurgte, om de ikke kunne kalde flyet og bede det vente lidt, men det kunne man ikke. Jeg så min kone forsvinde i fuld gallop med et par store pakker håndmalet porcelæn under armene; hvorledes hun nåede flyet, ved jeg ikke. Nok er hun en engel, men alligevel!

På vejen hjem i roligt tempo sad jeg og

filosoferede over den livsanskuelse, som jeg har søgt at leve mit liv efter: »Den, der ikke forlanger det umulige, når aldrig det mulige«. Men indtil det øjeblik har jeg haft den opfattelse, at der må være grænser for, hvor umulige ting man kunne forlange.

Mens det altså er – eller kan være – let at få besøgsvisum, forholder det sig helt anderledes med at få immigrantvisum, og for de fleste, som ønsker at komme til USA og arbejde, vil dette visum nok vise sig at være en uovervindelig hindring. USA har i de sidste 10-15 år været meget utilbøjelige til at indlade fremmede i landet trods frihedsgudindens invitation til forfulgte og sultende folkeslag. Jeg kunne tænke mig, at danskerne, som altid har været så flinke til at ordne race- og indvandningsproblemer i andre lande, i dag kan se og forstå, at flygtninge kan forårsage problemer, og at ligeberettigelse er et smukt ord, som det kan være vanskeligt at leve op til.

For at få immigrantvisum skal man i praksis opfylde mindst én af tre betingelser:

1) Man skal kunne bevise, at man har evner eller kvalifikationer, som er til gavn for USA, og som det er vanskeligt at finde i USA, eller:

2) Man skal have close relations (forældre, børn eller ægtefæller), som er amerikanske statsborgere, eller:

3) man skal bevise, at man er politisk forfulgt i sit eget land. For mit vedkommende syntes jeg ikke at kunne bevise, at jeg var politisk forfulgt i Danmark – sådan da – og jeg havde ingen kvalifikationer, som USA længtes efter. Det havde ganske vist skaffet mig ind første gang, men det var længe siden, og imens havde USA's læger lært mig kunsten af! Og jeg havde desværre heller ingen forældre i USA, men så spurgte damen i ambassaden mig pludselig, om jeg havde en amerikansk søn. Her måtte jeg sandheden tro svare, at det vidste jeg ikke. Da hun så skeptisk på mig, skyndte jeg mig at tilføje, at jeg faktisk havde flere sønner, men om de var

amerikanske, vidste jeg ikke, men en af dem var født i USA. »Jamen, så er han amerikansk statsborger«, sagde hun, og så måtte jeg have Steve (S 75), der nu er dyrlæge på Falster, ind i ambassaden og underskrive en såkaldt petition, gående ud på, at han gerne så sin gamle far deporteret til USA, og så fik jeg immigrantvisum!

Til dem, der gerne vil til USA, og som ikke kan opfylde betingelserne, kan jeg derfor give følgende råd: Tag til USA og få en søn eller datter, det må kunne lade sig gøre på et besøgsvisum, eller hvis man har brug for lidt længere tid, på et studievisum.

Sådan faldt brikkerne altså på plads for mig, og et par andre småting faldt også heldigt ud. For 50 år siden indførte Roosevelt noget, der blev kaldt *social security* i stil med K. K. Steincke (S 1899)'s socialreform, hvor hver arbejder fik et social security number, som han skulle bruge overalt, hvor han søgte arbejde, kom på hospital o.s.v., omtrent som vores personnummer. Sådan et nummer havde jeg også fået for 30 år siden, uden at tænke nærmere over det, men da jeg skulle derover igen, fandt jeg det frem, og godt det samme, for det sikrede mig en amerikansk folkepension, der er en del større end den danske. Det gælder kun, hvis man har arbejdet mindst 60 måneder, og det viste sig, at det havde jeg netop under mit første ophold i USA, men i øjeblikket betaler jeg 2800\$ til det årligt.

Lægegerning i USA

I Danmark kan man som bekendt stort set dele lægerne i praktiserende læger og hospitalslæger. Hospitalslæger tillades kun en ringe privat praksis, og de praktiserende læger behandler ikke patienter på sygehuse. Herovre findes enkelte hospitaler, organiseret på lignende måde, så at kun de på hospitalet ansatte læger kan behandle de indlagte patienter, og disse læger arbejder normalt ikke andre steder. Dette var f.eks. tilfældet på Cleveland Clinic, hvor jeg arbejdede for 30 år siden, men for langt de fleste amerikanske læger og syge-

huse er organisationen en ganske anden: Hospitalet har ingen ansatte læger – bortset fra nogle ganske få yngre læger til at skrive journaler og passe vagter, mens hospitalet giver »staff privilegier« til en række læger: Kirurger, medicinere og almindelige praktiserende læger, og disse læger kan så indlægge og selv behandle patienter på dette sygehus, og så at sige alle læger har sådanne staff privilegier, som regel på flere sygehuse.

Jeg har det således på 4 hospitaler. I reglen er de forskellige lægers patienter spredt mellem hinanden på afdelingerne, så det er et farligt renderi og køveri for lægerne. Da den læge, jeg arbejder sammen med, imidlertid har en stor praksis, vistnok Cleveland's største, har vi fået en hel afdeling på ca. 40 senge helt for os selv. Ofte har vi dog over 50 patienter, og så må de overskydende ligge på andre afsnit.

Vi er 3 neurokirurger til at passe vor service. Desuden har vi en yngre læge i vor gruppe, og vi har ansat 15 sekretærer og andre assistenter. Vor praksis er organiseret som et aktieselskab, hvorfra vi så hver især får vores løn. Hospitalerne sørger for alt hospitalspersonale som sygeplejersker, fysioterapeuter etc.

Alle har hørt, at det er dyrt at være patient i USA. Der er intet økonomisk mellemværende mellem hospital og læge, så patienterne får to særskilte regninger, en fra hospitalet for rum, sygeplejerske, medicin, operationsstue etc. og en fra lægen for hans ydelser. Lægehonorarerne varierer efter, hvor anerkendt og søgt lægen er. Vore operationshonorarer svinger fra ca. 2.500\$ til 10.000\$ pr. operation, alt efter tilfældets art, og vi har en 7-800 operationer pr. år. Hertil kommer indtægter fra konsultationer, røntgenundersøgelser og andre behandlinger. Selv et kortere hospitalsoophold med operation kan let komme til at koste 10-30.000\$. Langt de fleste patienter er dog godt dækkede af forsikringer, dels de offentlige og dels private.

Såvidt jeg kan se, er det sjældent, at patienter ikke kan behandles på grund af ubemidlethed, og det er nok meget sjæl-

dent, at folk må gå fra hus og hjem for at betale læge- og hospitalsregninger.

Ser den økonomiske side således lys ud for den amerikanske læge, er der til gengæld mange andre faktorer, der gør systemet mindre tiltrækkende end det danske. Lad mig først nævne den angst for at blive sagsøgt, alle amerikanske læger må leve med. I vor tid er det jo blevet almindeligt, at ingen stoler på autoriteterne, og dagligt hører vi i medierne om, hvilke fejl alle autoriteter begår, og denne skepsis har også ramt lægerne. Selvom den enkelte patient i reglen har tillid til sin egen læge, så er der her og også hjemme en udbredt mistillid til lægestanden, og det er der sagførere, der benytter sig af. De ringer rundt til udskrevne patienter og spørger, om der var noget i behandlingen, som patienten var utilfreds med, eller om noget gik skævt, for så vil de anlægge sag mod læge og hospital. Hvis sagen tabes, skal det ikke koste patienten noget, hvis den vindes, deler man profitten! D.v.s. sagføreren får det meste. Sådanne sager behandles af nævninge, som naturligvis ikke kan gennemskue de medicinske spidsfindigheder, og de erstatningsbeløb, der tildeles utilfredse patienter, kan være astronomiske helt op til 1-10 millioner dollars.

Lægernes ansvarsforsikringer ligger derfor også højt. Til sammenligning kan jeg nævne, at min tilsvarende danske forsikring koster 66,00 kr. årligt. Disse forsikringspræmier kan lægen kun skaffe sig dækning for ved at forhøje sine honorarer for derved lade patienterne betale dem. Hvis erstatningen er særlig stor, betaler forsikringen ikke hele beløbet, og lægen kan så være nødt til at gå fra hus og hjem. Af samme grund er mange læger holdt op med at praktisere, specielt fødselslæger, der risikerer at blive sagsøgte, hvis det nyfødte barn er misdannet, og i New York har store grupper af neurokirurger lukket deres konsultation. For nogle uger siden lukkede et hospital i Cleveland for ikke-akutte patienter.

De amerikanske patienter kræver meget detaljerede forklaringer på, hvad en

behandling eller specielt en operation går ud på, og det kan sommetider være svært på ti minutter at forklare en lægmand, hvad en behandling går ud på, som man selv har anvendt ti år på at forstå og lære! Der foretages mange undersøgelser, som må siges at være af tvivlsom værdi, dels fordi patienterne kræver det, og dels fordi lægerne er bange for at overse noget, de senere kan blive sagsøgt for.

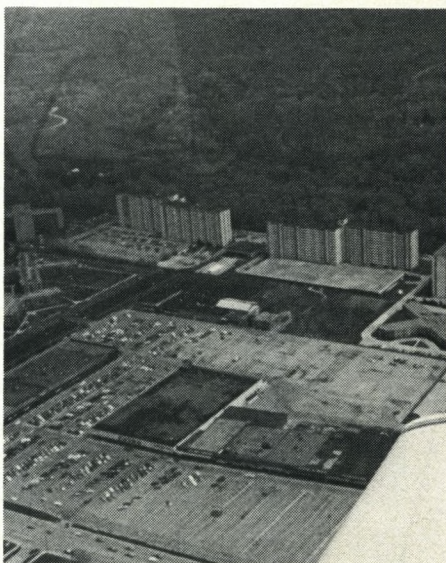
De seneste år har jo set en rivende udvikling i meget dyrt undersøgelsesudstyr, hvoraf noget koster op til 50 millioner kr., og det er klart, at undersøgelser med et sådant apparatur bliver meget dyre.

Når det på patienternes forlangende anvendes af hensyn til en lille mistanke for at undgå et eventuelt sagsanlæg, oplever man det paradoks, at alle jamrer over det dyre sundhedsvæsen, men det er patienternes egen skyld!

De voldsomme udgifter har fået både regeringen og forsikringsselskaberne til at råbe vagt i gevær, og der er truffet forskellige forholdsregler for at begrænse dem. For et år siden indførte man således »Diagnosis Related Groups«, hvilket betyder, at en patient med en bestemt sygdom, f.eks. blindtarmsbetændelse kun må forblive så og så mange dage på hospitalet, er han der længere, får hospitalet ikke betaling for overskridelsen, men omvendt, kan man forkorte hans ophold med et par dage, betales der alligevel for disse dage. Inden et hospital får betaling for en patient, kan der godt gå lang tid, for hans journal skal være helt i orden, og hver lille ordination og hvert lille notat i journalen skal være underskrevet af lægen, og det drejer sig ofte om flere læger for hver patient. I de hospitaler, hvor jeg arbejder, er der til stadighed omkring 4.000 ufuldendte journaler, og da betalingen for hver enkelt patient måske er på 5-10.000 dollars, er det mange penge at have stående ude. Det forventes da også, at mange hospitaler går fallit. Mange af de her nævnte problemer er først blevet aktuelle i de sidste par år. Hvert hospital har en række udvalg, der vil følge med i alt hvad der

foregår, også behandlinger og resultaterne heraf. Inden en patient kommer til behandling, skal han underskrive en erklæring om, at behandlingen er blevet ham forklaret, og at han har forstået den. Denne erklæring tages meget højtideligt, og jeg har set patienter blive sendt tilbage fra operationsstuen uden behandling, blot p.g.a. en formel fejl i erklæringen, idet man senere kan risikere at møde erklæringerne i retssalen.

De amerikanske læger er gennemgående dygtige, veluddannede og samvittighedsfulde. For at kunne bevare sin lægeautorisation skal man deltage i mindst 50 timers videreuddannelse om året (Continuing Medical Education), og den mistillid, de amerikanske læger har mødt de senere år, er gennemgående uberettiget. Problemerne er imidlertid ikke blot et amerikansk fænomen, hvad de helt utrolige og uansvarlige lægestrejker i Danmark – utænkelige for blot ti år siden, og stadig utænkelige i USA – har bevist. Det er trist, at den glæde, der var ved at være læge for 30, ja blot for 10 år siden, er ved at forsvinde – både her og i Danmark.

Ejendomskomplekset, hvor jeg bor med butikscentret i forgrunden.

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 70

1985

En del af Sorø Klosters ydre ringmur er bevaret langs kirkegårdens østside (længst til højre). Til venstre Danneskjolds allé.

(Jens Lotz, foto)

Indholdsoversigt

70. årgang 1985

Januar

De medvirkende i skolekomedien: »Jean de France«	fors.
Ansøgning om Soransk Samfunds legater	3
Franz von Jessen: Referat af årsfesten 1984	4
Hermod Lannung: Tale ved årsfesten	6
A. K. R.: Bøger om soranske kunstmale, kommet i 1984	8
Red.: Holbergs 300-års fødselsdag i Sorø den 3. december 1984	9
T. Lysgaard: Les lanciers	11
Chorus Soranus' soranerband	13
Jørgen Bransmark: »Tal dansk, din sorte hund«!	13
Soranske dødsfald	13
Runde fødselsdage	13

Februar

Soranerfrok. i Sidney, Australien	fors.
Jørgen Handlos Andersen: Soranerfrokost i Australien	19
Indkaldelse til generalforsamling	19
Torben Glahn: Lidt kineseri om Ludvig Holberg	20
Red: Interview m. Ludvig Holberg	20
Soranske dødsfald	21
Referat af Helge Torms foredrag om Sorø Amtsmuseum ved Paul Rantzau	21
Lektor Balslevs bog om Sorø Kirke, 3. udgave 1984 (red.)	22
E. Lind: Fynske soranere fejrede Holberg	23
Rantzau: Julefrokosten den 6. december 1984	23
Rantzau: Nytårsfrokosten 1985	25
Runde fødselsdage	25

Marts

Ved Sorø sø	fors.
Henry Krog-Meyer: Sorø i min tid 1906-1911	31
Indkaldelse til generalforsamling	31
Hemming Andersen: Hauchs Samling (fortsat fra november-nr. 84)	8
Bog anmeldelse S. Svane: »Danske helligkilder«	36
Georg Lembcke: Tanzania	36
Rantzau: Frokosten den 7. februar	37
Frants Thygesen: Eivind Rambush, død februar 1985	37
Soranske dødsfald	38
Runde fødselsdage	38

April

Kapitelsalen ved Fratergaarden	fors.
Lektor Jan Nielsen: F. Ohrt og hans oversættelse af Kalevala	43
Det Lyngbeckske Soranerlegat, indkaldelse af ansøgninger	44
Indkaldelse til generalforsamling i S. S.	44
Soransk Samfunds regnskaber for 1984	45
Ingemanns informatikhus	54
Runde fødselsdage	55

Maj

Eiler Krag: Batøk	fors.
Poul Oregby Petersen: Batøk endnu engang	59
Ingemar Unge: Noahs erindringer	62
Gammelsoraner-pokalen i golf	62
AKR - H. G. Olrik: Soranske Studier	62
Erik A. Nielsen: Holbergs komik (anmeldelse)	63

Cricketklubben Soranerne, Træning og stævner	63	Sims: 60-års jubilæum	95
Rantzau: Frokosten den 7. marts ..	65	Red.: Translokation og dimission i Sorø Kirke	96
Hemming Andersen: Hauchs Samling (fortsat fra marts 85)	12-15	Soranske dødsfald	97
(særskilt paginering!)		Erling Kristensen: Tale ved dimissionen 1985	98
Max Sydendals ny melodi til: Jeg ved et sted	15	AKR: »Sorø Akademi – Bygningernes historie«	100
Gunner Lind: Humanistisk datalogi ved K. U.	66	Erik Skov: Gravminder, Sorø Kirke og kapitelsalen	100
Runde fødselsdage	67	Red.: Sorø Akademi og naturgasen	102
Soranske dødsfald	67	Mere om: Jeg ved et steds nye melodi	103
AKR: Færøernes skibsfartshistorie af Paul Nolsøe	68	Folmer Steenbuch: Maribo Kloster og kampen mod mandschauvinismen	104
Juni		Erling Kristensen: Afsked med fire lærere ved translokationen	105
4. mellem b. 1931-32	fors.	Runde fødselsdage	106
Max Ebert: forsidebilledet	fors.	Fraternitas Sorana ophører med sine stævner	106
Bodil Wille Møller: Ref. af S. S.'s. 116. ordentlige generalforsamling ..	72	Steffen Rasmussen: Lektor Svend Pilegaard død den 2. maj 1985	107
Mogens Boisen: Kære Soranerblad (om ny melodi til: Jeg ved et sted) ..	75		
Max Sydendal: Den ny melodi	76	Oktober	
Knud Hauerslev: Om et langt liv med resupinater	77	Oberstinde Bodil Wille Boisen i farver	fors.
H. L. Stubbe Teglbjerg: Hvad har du brugt dit liv til? (om Arne Rossdahl)	79	Gammelsoraner-dagen af H. M.	111
Gammelsoraner-dag på skolen den 7. september	81	N. M. Saxtorph: Soranertur til Rom	112
Justus Hartnack, International filosof	82	Red.: Tillykke Bodil og M. B.	112
Dagens portræt: V. S. Begtorp	82	Sølvmeden Knud Holst Andersen	113
Hemming Andersens foredrag om Hauchs Samling ved frokosten den 7. februar	83	S. R. – Anmeldelse af M. Boisen: Referat af et flerstrengt liv	114
Franz von Jessen: Terrænløb i Sorø Sønderkov den 27. april	85	A. Henriques: Cricketnyt fra C. C. Soranerne	115
Niels Andreasen: Nekrolog over Esta Holm-Nielsen	86	Red.: Den gamle Kro, Storgade 17	116
Soranske dødsfald	86	Red.: 5.000 kr. til Soraner-bladet fra 50-års jubilæarerne ved Max Ebert	116
Rantzau: Frokosten den 11. april ..	87	Jesper Boysen: Hans Ellekilde og hans virke	117
Rantzau: Frokosten den 2. maj ...	87	Mere om: Jeg ved et sted og den ny melodi af M. B. og Christian Vestergaard Pedersen	118
Runde fødselsdage i juni, juli og august	89	Soranske dødsfald	119
		Runde fødselsdage	120
September		Chr. Eifer: Batøkkamp i Charlottenlund	120
60-års studenter-jubilæarerne	fors.		
Indbydelse til årsfesten	95		

Rantzau: Frokosten den 6. juni ...	121	Henry Krog-Meyer: Gymnasiet på Sorø Akademi	144
Rantzau: Frokosten den 4. juli	121	Jan Nielsen: Svar til Vængealumne 1937-38	145
Rantzau: Frokosten den 1. august .	122	Agnete Hedegaard og Lone Pedersen: Jeg ved et sted	146
Krudtpeter: Lidt løst og fast	123	Sv. Erik Worm: Filmen om Sorø Akedemis Skole	147
November			
50-års studenterjubilarene i juni ..	fors.	December	
Flemming Lehn: Gammelsoraner- dag på skolen	127	Akademiet set lidt fra oven	fors.
Soranske dødsfald	127	Hubert Rosen: Nattevandring	151
Velux Fonden af 1981 giver 11 millioner til Bohrinstituttet	128	Otto Hagemann: Sorø-tiden 1922-29	152
Aagø Chemnitz: 40-års jubilæum i KGH	128	Frode Gam: Om adjunkt og lektor Bohn	156
Bogauktion ved julefrokosten	128	Mandø: Herbert Schou, død den 17. oktober, til minde	157
A. Kann Rasmussen: Fire arkitek- ter på Tersløsegaard 1904-85	129	Sven Irgens Hansen: Undskyld rek- tor, og Rektors svar	158
S. T. Vestergaard: På Sorø Akade- mi 1928-35	130	Red.: Apropos rektor Bohn	159
»En af dem«: 50-års jubilarene i Sorø	134	»Sorø-kroniken«: Hvad er det?	159
Per Salling: Hvad har Soransk Samfund at byde på?	134	Per Salling: Noget om årsfester - ..	160
Paul Rantzau: Frokosten den 5. september	135	STV: PS til 1928-35 i nr. 9	160
Paul Rantzau: Frokosten den 3. oktober	136	Olav Nygaard og Lars Kelstrup: Sorø Akademis Jubilæumsfond ...	160
Runde fødselsdage	137	Red.: Jul i Sorø 85	161
Frederik Olmsted: Poul Krarup, død den 19. maj i USA	137	Rantzau: Frokosten den 7. nov. ...	162
Kurt Bresson: Idyl og/eller virke- lighed (tale ved årsfesten)	138	Soransk Samfunds legater indkal- der ansøgninger	163
		Soranske dødsfald	163
		Runde fødselsdage	163

Lykkelig den, der blev født i rette tid, jeg selv nåede lige at komme med på holdet. Lægegerningen har bragt mig og forhåbentlig mine patienter megen glæde gennem mange år. Dengang havde vi kun én ting at kæmpe for: Patienterne, og kun én ting at kæmpe imod: Deres sygdom.

Lidt om mit og andres liv i USA

Kort efter at jeg var kommet herover, fandt jeg en udmærket treværelses lejlighed i et boligkompleks med tre store blokke, der ligger i den yderste østlige kant af Cleveland med skov, en park og en flod lige øst for os og et stort butikscenter mod vest. I ejendommen har vi indendørs garage, inden- og udendørs svømmehal, restaurant, frisørsalon, tøjrenseri, vaskeri og tørreri, sauna, gymnastiksal, coffeeshop, bibliotek, selskabslokale m.m. Jeg bor lige ved siden af det ene hospital, hvor jeg arbejder, men har ca. 25 km. til hvert af de to andre.

Vore konsultationslokaler ligger 5 og 10 km. væk.

Jeg forsøgte mig nogle få gange i den ædle madlavningskunst, d.v.s. varmede noget dåsemad, men det er jo et farligt besvær, og så har jeg hørt, at madlavning ligesom narcotika kan være vanedannende, og da jeg nødtigt vil ende som mad-o-man, opgav jeg hurtigt dette og spiser nu ude. Amerikanerne spiser langt oftere ude, end vi gør i Danmark. Specielt har man de såkaldte »fast food places«, hvoraf vi jo hjemme kender Burger King og Mc. Donalds. Der findes mange variationer, og det vrimler med dem – også af noget højere standard. Man kan naturligvis spise maden på stedet, men kan også køre forbi i sin bil, stoppe ved et vindue og bestille gennem en mikrofon og køre til det næste vindue og få ordren der: Mad, drikke, bestik, servietter etc.

Kun få har egen madpakke med på arbejde. Lørdage og søndag formiddag er særligt travle på sådanne steder. Både fatter, møtter, alle børnene, svigermor og flere indtager den store *brunch* (breakfast og lunch) med pandekager, æg, bacon, rolls, syltetøj, kaffe etc., og der udfolder

Med Søren (S 70) ved Niagara Falls.

sig et rigt folkeliv. De mere velhavende spiser på de finere restaurationer eller især i de mange country clubs, som alle af en vis social standard er medlemmer af. Her underholder man også sine gæster til frokost og middag. Disse clubber er nærmest en mellemting mellem fin restaurant og et dansk herresæde.

Mine egne små indkøb foretager jeg naturligvis i supermarkedet, hvor varerne bliver læsset ind i bilen, mens jeg kører forbi. Min meste tid går på mit arbejde, uden at jeg dog på nogen måde bliver overbelastet. Engang imellem bliver jeg inviteret ud, og der er mange lægemøder med middag og foredrag. Jeg har haft lejlighed til at køre nogle længere ture, bl.a. med min søn Søren (S 70) til Niagaravandfaldene, men jeg har iøvrigt været i de fleste stater gennem årene.

Jeg får også dyrket min hobby – flyvning – lidt, men ikke så meget som jeg gerne ville. Jeg har ikke noget fly selv, men kan leje et i en nærliggende lufthavn.

Jeg har været til nogle store nationale og internationale lægekongresser i San Francisco, Toronto og Honolulu.

Ved kongressen i Honolulu deltog min kone, og vi mødtes i San Francisco, hvortil hun fløj fra Danmark. Vi tilbragte et par dage i San Francisco, hvorfra vi kørte ud i en lejet bil, ligesom vi gjorde det sam-

me i Honolulu. Jeg har været hjemme i Danmark hver sommer og jul på ferie.

Lad mig slutte med at sige, at amerikanerne gennemgående er meget venlige, hjælpsomme og positive. De har modtaget mig med åbne arme, og jeg har kun mødt venlighed, og det har været spændende for mig at få lov at prøve en helt ny livsopgave i et fremmed land, inden jeg blev for gammel, og jeg kan kun glæde mig over, at en gunstig skæbne gav mig denne helt uventede mulighed, men som alt andet har denne oplevelse naturligvis sin pris: Afsavnet af mine kære.

Palle Taarnhøj (S 37)

1586-1986

Firehundredåret for oprindelsen til Sorø Akademis Skole markerer Soransk Samfund med et mindesmærke på den lille af træer og hække indrammede plæne mellem kirken og skolen, som afslutter Fratergården mod øst.

Mindesmærket er beskedent i størrelse og enkelt i form.

Det er en af blå Rønnegranit tilhugget 300 cm høj stele med tværsnit som en gennemskåret sekskant og snitfladen er 60 cm bred.

Stelen står på et 20 cm højt sekskantet fodstykke med et tværmål på 150 cm.

På stelen er to bronzerelieffer, foroven Frederik den Andens navneskjold og forned en medaljon.

På stelen mellem de to bronzerelieffer er indhugget inskriptionen:

FREDERIK DEN ANDEN

Danmarks og Norges konge
skabte af Sorø Klostergods
her en kostskole

1586

Soranere satte dette minde

1986

Ordene er mindesmærkets budskab, medens reliefferne symboliserer Frederik den Anden.

På våbenskjoldet kan det sammenslynge FS læses såvel som Fredericus Secundus som Frederik og Sophie.

– Navnetrækket findes i utallige udgaver og materialer.

Det her anvendte er en bearbejdelse af det på gobelinen »Vildsvinejagten« fra 1580, som er et af Kronborgs Kongegobeliner.

Medaljonen er en forstørrelse af en medalje, som Frederik den Anden lod præge i 1581 i anledning af genindførelse af Elefantordenen.

På aversens Kongens portræt.

På reversen Kongens sindbillede: En elefant med et vidjeflettet såkaldt tårn med spydbevæbnede mænd og med Kongens navnetræk indflettet i gjorde omkring elefanten.

Endvidere langs randen Kongens ene valgsprog:

Mein Hoffnung zu Gott allein.

Medens det andet valgsprog står på et bånd under elefantens fødder og er forkortet til: T.I.W.B. = *Treu ist Wild-bradt.*

Mindesmærkets ståsted, det lille anlæg, har samme sidemål, som klostrets kaptelsal, der lå her.

Stelen markerer således forbindelsen mellem kirken som den bevarede rest af klosterkomplekset og Mallings skolebygning.

Frederik den Anden er kommet til i historiens lys at stå i skyggen af senere initiativtagere og velydere af de uddannelsesinstitutioner, der fik til huse i Sorø Kloster og i de efterfølgende bygningsanlæg, dog med kirken som fast bestanddel gennem alle omskiftelser.

Frederik den Anden var således den oprindelige grundlægger af skolevirksomhed i Sorø, en kendsgerning, der ikke tidligere er markeret ved et mindesmærke på skolens grund.

Imidlertid har det gannem mange år ligget Gamle Soranere på sinde at rejse et mindesmærke.

Og nu er altså tiden inde.

A. Ø., D. F. og Aa. K. R.

Da vi kom i 2.G. sommeren 1927, skete der to meget væsentlige ting: Vi flyttede over på gymnasiet, de fleste over i rektorboligen, nogle få på »bagbygningen«. Og vi måtte ryge – dog ikke i skoletiden –.

Vi, der boede på forbygningen, havde dr. phil. P. Helms »Mef«, som inspektionshavende og privatpræceptor. Han var den ene af de tre lærere, jeg ikke brød mig om. (Den tredje var Røde). Det er vist uomtvisteligt, at Helms var et særdeles vidende menneske og måske en dygtig lærer – jeg havde ham heldigvis ikke – men så selvglad, at det osede. Han præsterede flere gange at komme ind på et værelse, uden at banke på, smide et brev på bordet og sige til en af os: Kan du lige stikke op og lægge det i postkassen! Ikke noget med, om vi havde tid, og ikke tak!

Efter middag skulle vi på skift gå ned i køkkenet og hente fløde til Helms – jo den herre skulle sandelig have fløde til kaffen. Til gengæld blev man en sjælden gang bedt ind til en kop kaffe – man var hellere fri!

Stig Aage Hansen, som troede, han var noget af en filosof, og Helms sagde om hinanden: Jeg mener nu ikke, at Mefs/Stig Aage Hansens filosofi stikker videre dybt.

På gymnasiet boede de fleste to sammen, enkelte havde eneværelse. Vi sov dog stadig på sovesale. På værelserne havde vi lov til at lave kaffe eller te på sprit- eller primusapparat, og det gjorde vi hver middag, nogle eftermiddage og aftener. Det var dér, jeg blev vænnet af med at bruge fløde i kaffen.

Foruden det før nævnte »blebal« havde vi »kongebal« i november, og vandbal. De damer, der kom udefra, måtte indkvarteres i byen. Min dame boede altid hos rektor. Næste dag gik man tur, men damerne måtte ikke komme på gymnasiet. Dog tror jeg, at Juul Mortensen som boede på bagbygningen, engang gav lov til dans på gangen – eller måske blev der danset uden tilladelse. Til sidst fulgte man damen til stationen.

I maj i 2.G. havde vi historisk udflugt på cykel til Nordsjælland under ledelse af Ussing og Marcus P. Jeg mener også, at rektor var med på noget af turen.

I slutningen af 2.G. var Tscherning sygemeldt, og døde i juni.

Han afløstes af Andrup, som var lidt mere moderne og også mere »dus« med os, og vi var meget glade for ham. Han instuderede nogle af »Gluntarne« med Gert Knøvl og mig, og vi optrådte med dem ved musikafslutningen 1929.

Først i skoleåret 28-29 døde hr. Frørup. Jeg havde ikke egentlig haft noget med ham at gøre, men husker følgende: Det var engang på mode at få lærernes autograf, og jeg gik hen til Frørup og spurgte: Vil De gerne skrive Deres navn i min bog – dette overflødige »gerne« var vel for ligesom at gøre det høfligere – og han svarede: Ja, det kan du tro, jeg gerne vil! – Det var vist hans nerver, der svigtede. Han var forsvundet et par dage, tror jeg, før han blev fundet på et loft. Jeg husker tydeligt rektors store betagelse over dødsfaldet.

Nordahl

Sommeren 1928 tog Rønning-Jensen sin afsked. Vi havde været meget glade for ham, men han faldt mærkeligt nok ikke rigtigt til i Sorø. I stedet for fik vi Nordahl Svendsen, som 25 år gammel kom direkte fra eksamensbordet. Umiddelbart mente vi ikke, det kunne gå. Han var lille, smalskuldret, rundrygget, var opereret for stær, talte umiskendeligt lollansk og udtalte næsten alle fremmedord forkert. Så vi startede voldsomt. Men da han, klogeligt, tilsyneladende fandt sig nogenlunde i det, og vi jo indså, at vi ikke kunne bære os alt for tåbeligt ad, da vi jo kun havde det ene år til studentereksamen, faldt vi til ro og fik et udmærket forhold til denne udmærkede lærer. Han viste sig også at være en fortrinlig festtaler.

Gad

I 3.G. havde jeg et lille sammenstød

med Gad. Det var ikke noget af betydning, men siger lidt om Gads manglende og rektors glimrende måde at tage situationen på. Vi havde tysk i første time, som jeg indledede med at gabe højlydt. Gad for op og sagde et eller andet, jeg undskyldte mig med, at jeg var så søvngig, hvorpå Gad sagde, at jeg i det følgende frikvarter skulle melde mig til rektor og fortælle om det passerede. Så jeg gik ned og bankede på døren til rektors kontor, og da jeg trådte ind, fik jeg et venligt smil: God morgen, Otto, hvad har du på hjerte? Jo, altså o.s.v. Nå, jeg ville ellers lige til at rose dig, fordi du altid synger så godt med ved morgensangen! Pause. Rektor: Hvad skal jeg gøre ved det? Jeg: Det ved jeg ikke! Rektor: Det ved jeg minsandten heller ikke – pil af, grønært!

I 3.G. boede alle alumnerne på bagbygningen, hvor Juul-Mortensen havde inspektionen. Som i 2.G. delte jeg værelse med Niels Lunn, vi havde et rart værelse i sydfløjen med vindue mod vest. Mens jeg plejede at købe en pakke tændstikker ad gangen, købte Niels en æske, og da han røg cigaretter, var den hurtigt brugt op, og så skulle han »låne en tændstik«. Når det var sket nogle gange, stak jeg ham generøst en æske, 2½ øre, men bad ham dog om at huske at købe nogle.

Maden på skolen

Om maden på skolen kan siges, at den selvfølgelig ikke var »som mor lavede den«, men rimelig god. Jeg mener, vi alle trivedes. Om morgenen var der havregrød med mælk, til middag forret og efterret: Grød, vælling, sødsuppe, kærnemælksuppe, frikadeller, bankekød, bixsemad o.s.v. Hver tirsdag fisk, om søndagen skiftede steg og frugtgrød med suppe, kød og kage. Kl. halvfem fik vi te og et kedeligt stykke kringle, til aftensmaden smurt mad, som heller ikke var spændende.

På gymnasiet bragte tjeneren morgenmaden og aftensmaden over til den lille spisestue i forbygningen og Baldursalen i bagbygningen. Jeg mener, det om morgenen stadig var havregrød, men desuden varm mælk, som blev lavet til cacao med

egen cacao og sukker. »Måne«, senere dr. phil. Eigil Nielsen, var en tid på ekstrafortplejning: Han fik en lille kande fløde, som han solgte til den højstbydende. Måske derfor blev han aldrig særlig stor, men har dog præsteret at køre i hundeslæde tværs over indlandsisen med en grønlænder som ledsager.

»Baldur«

Baldursalen var vort samlingssted, og dér havde vi vor ugentlige balduraften, eller hvad den hed, hvor gymnasiastbladet »Minerva«, som vi selv skrev, blev læst op. Der kunne også være musikunderholdning, oplæsning eller foredrag.

En eller to gange om året var der baldursold og vi havde et baldurbal på skolen.

Penge til disse aktiviteter kom dels ved kontingent, dels ved direkte betaling for deltagelse. Og så blev der holdt auktion hvert efterår over blomsterne fra træet i baldurhaven. Til at bestyre disse penge og betale regninger hos de handlende var der selvfølgelig en kasserer. I mit sidste skoleår var det N. N., som, da vi forlod skolen, afleverede et nydeligt regnskab med kvitterede regninger. I det næste skoleår kom regningerne igen, snyderiet blev opklaret. Et par af de nye 3.G.'er fik af rektor lov til at tage til København for at tale med N. N., men han smuttede fra dem, så det endte med, at rektor skrev til faderen og truede med politianmeldelse. Så kom pengene.

Vi havde det dejligt på gymnasiet. Sådan en lørdag eftermiddag eller søndag at sidde i sin egen kurvelænestol med en pipe, en bog og en kop kaffe var simpelthen vidunderligt.

Af og til var vi nogle stykker, der købte kager om aftenen og gik ned i Søgade, hvor Marcus boede hos Müllers. Så bankede vi på vinduet og spurgte, om han gav kaffe – vi havde kager med. Så fik vi en hyggelig og fornuftig snak. Og jeg gik ikke helt sjældent ned eller over til rektors, hvor jeg altid blev godt modtaget. Fru rektor kunne sige: Har du hilst på far, han sidder på kontoret. Så gik jeg derop, og

rektor sagde: Vil du have en cigar – du ved vist, hvor de står – du kan tage en »nihil sine labore« eller en »kvinta essentia« – ved du hvad det betyder? Og jeg havde en god aften og fik te med.

Fortiden står ofte i et rosenrødt skær, men gode tider var det, og gode tider hastigt skrider. Således også for os, vi privilegerede, der gik i en af landets bedste skoler i de skønnest tænkelige omgivelser og med kammerater, hvoraf nogle blev venner for livet. Vi var unge og havde måske endnu større forventninger til fremtiden – om disse forventninger indfriedes afhang vel for en meget stor del af os selv.

Studentereksamen stod for døren. »Læseferie« med travlhed og spænding begyndte.

Den sidste skoledag samledes vi til chokolade og wienerbrød i »gymnasiasternes trekant«, hvor »Der står et træ ved gymnasiets port, og det har stået der så længe. Det så vi op til som noget stort, da vi gik dér forbi som drenge. Thi klædt i slåbrok og med piber på derunder vi de gymnasiaster så. »Var vi så vidt« sukked vi tit, mens smukt vi holdt os i Alleen«.

Det var en mærkelig fornemmelse. Nogle af os havde været på skolen i syv år, nu var det næsten forbi.

Kort tid efter samledes vi igen i trekanten, da vi skulle have vore gymnastikkarakterer, som Müller gav os efterfulgt af: Er du tilfreds?

Vi slap alle gennem nåleøjet, som jo heller ikke var særlig trangt.

Aftenen før translokationen var der »bulesold« på skolen. Navnet kommer af, at det tidligere var blevet holdt i vestibulen. Hvad der foregik har jeg igen erindring om.

I 3.G. havde vi lov til at bruge smoking til kongebal (?) og baldurbal, og jeg tror også, vi havde den på til translokationen.

Rektor holdt afskedstale, vi fik vore eksamensbeviser. Sangene: »Hellig er vor ungdoms lyst«, »Concinamus o sodales«, »Jeg veed et sted, som jeg har elsket længe« rungede i festsalen. Og så var man gammel soraner. Og den mærkelige for-

nemmelse var der igen og slap ikke sit tag lige straks.

Samme aften havde vi bal på Parnas, næste dag frokost i det nye civile tøj hos dr. Dalmark. om aftenen bal hos Bøttger, den næste dag frokost hos Gert og bal hos Niels Henning. Disse første dage efter afslutningen tåger lidt ud i min erindring.

Så skiltes vi, men har haft sammenkomster hver femte år undtagen 1944, da det ikke var gørligt.

Nu står vi foran 55-års mødet, og jeg vil slutte mit tilbageblik med nogle usentimentale tal:

I 1922 begyndte 50 elever i 1.ml. Af dem blev 13 studenter fra Akademiet i 1929. I 1929 dimitteredes 37 studenter, og af dem er, såvidt jeg ved, 25 i live.

Otto Hagemann, Sæbyholm skov, feb.-84

Runde fødselsdage i februar

3. Jens Ole Lisborg (f. 1926, S 46), Vadsbyvej 2, Soderup pr. 2640 Hede-husene.
4. Cand. pharm. Henry A. Willert (f. 1911, S 30), Torsvej 10, 4600 Køge.
6. Skoleinspektør Preben Gram Frandsen (f. 1926, S 44), Løvgårdsvej 51, 2830 Virum.
8. Erik A. Jørgensen (f. 1896, S 14), Vestergade 6G, st. th., 4000 Roskilde.
10. Læge Aksel Albrechtsen (f. 1926, S 45), Lime pr. 8544 Mørke.
10. Kredslæge Hemming Bisgaard-Frantzen (f. 1911, S 29), Blegdammen 28, 4600 Køge.
10. Lærer Birgit Dyhr Theiltoft (f. 1936, S 54), Vestervænget 13, Øm pr. 4000 Roskilde.
12. Retsassessor Knud Berlin (f. 1906, S 24), Skovlundgårdsvej 57, 8260 Viby J.
12. Ingeniør Hermod Sørensen (f. 1926, S 44), 6207 Dunbar Street, Vancouver B. C. Canada.
14. Einar Wentzel-Froberg (f. 1906, S 24), Overdrevsvej 13, Lellinge pr. 4600 Køge.

15. Provisor Henning Andersen (f. 1936, S 55), Vestergade 59, 6870 Ølgod.
17. Købmand Poul Henrik Jørgensen (f. 1911, R 28), Gl. Hareskovvej 301, 3500 Værløse.
17. Mag. art. Olaf Koester (f. 1936, S 54), Mosebakken 3, 2830 Virum.
25. Fhv. rektor C. C. Andersen (F. 1896, S 14), Jægersborg Allé 23, 3., 2920 Charlottenlund.
26. LRS. Jørn Scharling (f. 1916, S 34), Ørstedsgade 15, 5900 Rudkøbing.
26. Museumsinspektør Erik Skov (f. 1926, S 46), Kløverens Kvarter 1B, 2620 Albertslund.
28. Overbibliotekar C. G. Elberling (f. 1906, S. 25), Algade 114, 2., 4760 Vordingborg.
28. Dir. Kay Wiibroe Segel (f. 1906, S 25), Heimdalsvej 62, 6000 Kolding.

Soranske dødsfald

- OLE WARTHOE-HANSEN (S 34)
 15. maj 1915 – 16. juli 1985
 HENNING FENGER (S 40)
 9. august 1921 – 20. december 1985
 JENS VALDEMAR DINESEN
 7. juli 1929 – 25. december 1985
 SVEND ERIK-JUEL GRUNDSØE
 (R 53)
 25. juni 1937 – 25. december 1985
 SVEN ERIK HILARIUS-KALKAU
 (R 26)
 22. januar 1908 – 1. januar 1986

Ordensdekoration

Distriktstoldchef *Aage G. Niegaard* (R 47) er den 11. november 1985 blevet Ridder af Dannebrog af 1. grad.

Erik Kringelbach – 9. oktober 1903 - 12. november 1985

Vi blev bedrøvede, da vi læste, at Erik Kringelbach er død. – I de sidste 13 år er så mange af vort studenterhold, som har kunnet det, mødtes en gang om året, og Kringelbach og i mange år også hans kone er altid mødt, glade og veloplagte. Holdet har også besøgt dem i deres dejlige hjem i Harlev. Jeg husker, at han dengang fortalte, at han, selvom han havde afhændet sin praksis, kunne blive ved med at bo i den villa, som havde været deres hjem i de mange år, det var de så taknemmelige for.

Når jeg tænker tilbage på gymnasietiden, mindes jeg Kringelbach som den utroligt gode, hjælpsomme og fornøjelige kammerat. Han arrangerede fællesudflugter til egnens seværdigheder for os sproglige; vi var altid mange, der tog med, og vi morede os dejligt. Jeg var også så heldig at komme til at spille tennis med ham og 2 andre gode venner alle de 3 år.

Når man dengang i Sorø »kun var en pige«, og Far, der selv var gammel soraner, altid havde fortalt os piger, at Akademiet var en *drengeskole*, og vi piger nær-

mest blev *tålt* i skolens gymnasieklasser, – ja, så var det jo med en vis spænding man startede i 1.G. – og jeg, som oven i købet var lærerdatter! – Så jeg, og sikkert også de 3 andre piger i klassen, var taknemmelige for, at vi havde været så heldige at komme i en vældig god klasse, hvor vi absolut følte os »mere end tålt«.

Jeg fik 3 dejlige gymnasieår, og har altid følt mig i taknemmelighedsgæld til vore gode klassekammerater og her især til Erik Kringelbach, fordi vi piger i klassen blev taget med i fællesskabet.

Eleanor Lund, f. Raaschou-Nielsen

Nytårsfrokosten den 2. januar

En mystisk optakt: Man hævdede i restauranten at »én eller anden« havde ringet og aflyst frokosten, den ville først finde sted den 9. januar! Selvfølgelig havde man ikke dækket op! – Vi tog det roligt, og da vi kun mønstrede fem, var problemerne til at overskue.

Vi tog plads oppe i restauranten ved

den buldrende kaminild, åd à la carte og drak ad libitum. Vi undlod at kvæde men drak på Skolens vel. Traditionel præsentation fandtes unødvendig.

Samtalen gik som smurt og ingen undlod at give sit besyv med.

Dan fortalte om sin nylige rejse til Ægypten for blandt andet at finde spor af Fugl Phoenix – det lykkedes! I det koptiske museum i Kairo fandt han et stenfragment af det herlige dyr, som han nu vil forsøge at skaffe et billede af. I øvrigt mindede Dan om sin efterlysning her i bladet af *viden* om vor fugl – ét svar indkom! Er der virkelige ikke flere der ved noget om kræet?

Laurids Schrøder 25 var senior, Dan Fink 27, Tholl 33, Rantzau 37 og sandelig om ikke Saxtorph var benjamin fra 40!

Nachspiel undlodes – Vorspielet var tilstrækkeligt!

Rantzau

Holbergs fødselsdag på Fyn

»Vel er Hostrup ikke Holberg, og vel er Eddi Karnil ikke Poul Reumert, men alligevel morede vi os godt i Odense Teater, da gamle soranere på Fyn med ægtefæller – 33 ialt, mødtes for at tænke på fader Holberg og Sorø Akademi. Vi så »Genboerne«, og i teatret gjorde det ikke så meget, at vi sad noget spredt – vi skulle jo samles bagefter.

Det gjorde vi på restaurant H. C. Andersen, hvor vi fik et godt pølse- og ostebord i et ellers rart lokale, hvor der blot enten var for lavt til loftet eller for mange rygere, for der følte efterhånden noget tilrøget.

Vores formand berettede om et hovedbestyrelsesmøde, hvor der var blevet drøftet, hvad der skulle ske til sommer i anledning af Akademiets 400-års jubilæum, og hvad man på højere sted til dato var blevet uenige om. Det bliver spændende at høre om de endelige planer.

Vi på Fyn kunne nemt blive enige om, som sædvanlig, da vi jo også var mødtes i sommeren 1985, at mødes hos Møldrups

til batøk, når det er blevet lidt lunt, og inden jorden er blevet for tør til at hugge en kæp i.

Vi råbte Hurra for Holberg og Skolen og skiltes. Der er langt til Middelfart, Rudkøbing m.m. – ja selv til Kerteminde, når klokken er langt over midnat.

E. Lind

Godsejer Herbert W. D. Schou (Bertie) in memoriam

Det var en virkelig gentleman, som den 17. oktober i en alder af 82 år afgik ved døden på fædrengodset Palsgaard. Både han og søsteren Gudrun, gift Andersen, blev født i Maypole Dairy (Englands Otto Mønsted), som bestyredes af faderen Einar Schou.

I 1908 vendte Einar Schou hjem til Danmark, hvor han købte godset Palsgaard på 3000 tdr. land, og her samledes mange kendte personligheder fra marinen og kunstens verden i sommerferien i det gæstfri hjem. Einar Schou reddede fregatten »Jylland«, der i nogle år lå i Juelsminde-bugten med korvetten Dagsmars rigning og tre master.

I fire år boede Bertie og jeg sammen hos Røde, adjunkt senere lektor C. A. Nielsen i Klosterporten, hvor han værdigt og venligt tog sig af mig, ligesom hans far og mor gjorde det under uforglemmelige ferier på Palsgaard. Bertie cyklede ofte til Slagelse, hvor han havde en farbror, der ejede Antvorskov Kloster. Bertie blev gift med sin kusine Gudrun Schou, som var en gæstfri værtinde og en talentfuld oversætter, bl.a. af Rosamond Lehmann. Også takket være hende er Palsgaard med den store, smukke park og de gamle træer bevaret som i min drengetid, men avlsgården er nu tavs og stille uden kreaturer, for Einar Schou fik i tide omdannet godset fra landbrug til fabrik. Tider skal komme, tider skal henrulle. Alt for hurtigt er mennesker, steder og rige oplevelser passé, uden at vi får sagt tak.

Bent Rosenkilde Nielsen (R 22)
(forkortet af red.)

Poul Drewes, 8. jan. 1903-3. juni-85 og Ove Drewes, 6. jan. 1904-8. juli-85

De to brødre Drewes var sønner af grosserer Anton Petersen (1876-1933), der 1912-33 var direktør for den i sin tid så kendte virksomhed Kaffesurrogatfabriken »Danmark«, og Walborg Drewes, der døde allerede 1909.

Begge blev de optaget i 1. mellem 1915. Poul blev nysproglig student 1922; Ove forlod skolen efter mellemskoleeksamen 1919.

Begge fik en grundig handelsuddannelse i Danmark, Tyskland, England og for Oves vedkommende tillige i en række andre lande. Poul overtog ledelsen af »Danmark« efter sin fader, og Ove virkede først som selvstændig grosserer og senere som direktør for Kaffebrønderiet »Mercur« i København.

Pouls klassekammerat i gymnasiet, Hjalmar Borch, har i et brev foreslået, at jeg skulle skrive en nekrolog, og tilføjer:

»Poul Drewes var i mine øjne den flotteste dreng i klassen (og måske på skolen!). Han var aristokratisk både af ydre og af væsen. Venlig og lidt reserveret; der var, synes jeg, noget sørgmodigt over ham. Jeg tror, han var et meget ensomt menneske, hvad også hans senere livsførelse kunne tyde på. Når han ikke deltog i

vore sammenkomster, var det vist ikke udelukkende af helbredsgrunde. Han var med til 25-års jubilæet på Parnas, og siden mener jeg ikke at have set ham. Jeg mindes ham som en flot chef for »Soldaterkorpset«.

Jeg gik i klasse med brødrene i 3. og 4. mellem, og jeg boede på kammer med Poul Drewes i 3.G., og kan helt slutte mig til det, Borch skriver om ham. Drewes var en gentleman, og jeg holdt meget af ham; der var aldrig et ondt ord mellem os, eller tilløb til et sådant. På den anden side var vi heller ikke fortrolige, vi talte aldrig om personlige forhold. – Vore veje skiltes, og jeg tror ikke, jeg har set ham siden Sorø. Ved 25-års jubilæet var jeg ikke hjemme. Som Borch skriver, har Drewes senere altid undskyldt sig, når vi indbød til sammenkomst. I sit afbud til en invitation 1973 skriver han fra Messina ombord i Queen Elizabeth 2. »Jeg tilbringer ret så meget tid på skibe – Når man er passeret de 70 og har sukkersyge, er ens aktionsradius begrænset, dette kan i nogen grad afhjælpes til søs«.

Vi, der har kendt de to brødre, vil altid med glæde mindes dem.

Mando

Kære Redaktør

Frode Grams indlæg indgav mig som første tanke, at det var synd for dig – du som er så retsskaffen, skulle ikke sådan hølves ned, og jeg ville fluks have skrevet et lille indlæg i bladet til forsvar for dig – men med din medfødte beskedenhed, ville du selvfølgelig ikke have optaget det.

Da jeg havde læst det om Taps, var min eneste reaktion: Endelig Een som tør skrive eller sige lidt.

Men når en af Bohn's kolleger udtaler om ham, at han hellere skulle have levet på Frederik VI's tid, er det sandelig ikke forkert.

Der er også mennesker i dag, som opfører sig, som de stadig levede på Gorm den Gamles tid.

Ebbe Kløvedal Reich har beriget det danske sprog med to nye gloser: Kummerfolk og Slamfisere – begge arter trives stadig i bedste velgående i alle samfundslag.

Håber du endnu i mange år fortsætter som redacteur af Soraner-bladet – Din humoristiske sans må gerne skinne endnu mere igennem i bladets spalter.

Med gammel spejderhilsen.

Aton

H. C. Bjødstrup Jensen

Urmager & Optiker

St. Kongensgade 32
1264 København K
Telf. 15 18 21

Grundlagt 1821

Total ophør fredag den 14. februar-86.

Afskedsreception for husets venner
kl. 12,00-15,00.

Frokosttaler i februar

er kulturredaktør i Jyllandsposten. Hans Andersen (S 51). Han taler om Karen Blixen og filmen om hende.

Soranerfrokosterne

afholdes i Restaurant Prag på hjørnet af Prags Boulevard og Amagerbrogade. Buslinierne 2, 5, 9 og 13 kører næsten lige til døren, og der er gode parkeringsmuligheder på Prags Boulevard.

Vi mødes den første torsdag i hver måned kl. 12,00 (præcis - ellers varer det for længe, før vi kan gå til bords!) og melder os i buffetten, før vi går ind i vores lokale. Vi får en udmærket platte samt øl og kaffe og evt. snaps. Juniormedlemmerne får halvdelen af plattens pris (men ikke drikkevarerne!) refunderet ved henvendelse til kassereren eller et andet tilstedeværende bestyrelsesmedlem.

Nachspiel finder sædvanligvis sted på »Erik den Røde« på hjørnet af Amagerbrogade og Hallandsgade (få minutters gang fra Restaurant Prag) fra ca. kvart over to. Man behøver ikke at have været til frokost for at kunne gå til *nachspiel*!

Gaver til Soraner-bladet i december 1985

Niels Hauerslev (S 23) - 1.000,00 kr.
25 års jubilarer (S 60) matematisk b -
410,00 kr.
Mange tak!

Red

MEDELSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 90,- i 1985. For medlemmer fra og med årgang 1979 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 55,-. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse herom gives til:

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon (01) 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10
Kontingent giro 3 27 13 07

OBS - Årgang 85 er kontingentfri.

Postændring - Kontingent m.v.

SOR-data	SOR-data
Postbox 1078	Dr. Tværgade 30
København K.	1302 København K.
(udgår)	

Betaling

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og på Island fremendes fortrykte girokort. Medlemmer bosat i det øvrige udland, bedes tilsende os en check trukket på en dansk bank og lydende på danske kr. (det koster ellers Samfundet d. kr. 30,00 at indløse en check). Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Adresseændringer for Skandinavien

meddeles til det lokale postkontor, der lader besked gå videre til kassereren.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon (02) 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

LOUIS VICTOR A MATHIESEN

NYVEJ 12 B-1 TH

1651 FREDERIKSBERG C-

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

LYNGE & SØN A/S

INTERNATIONALT ANTIKVARIAT

SILKEGADE 11 - DK
1103 KØBENHAVN K.
TELEFON (01) 15 53 35

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB DACIA

Salg - Service

Aut. -forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE

Tlf (02) 17 00 72